

ZŠ Česká Třebová

Nádražní 200, 56002 Česká Třebová
Tel.:465531055, e-mail:škola@zsnadrazni.cz,
WWW.zsnadrazni.cz
Č. j.: 633/2024ZŠ Nád

Preventivní plán školy

Školní rok: 2024/2025

Zpracoval: Mgr. R. Hrabal
Školní metodik prevence

Obsah:

- I. Úvod**
- II. Cíle**
- III. Metody a formy prevence**
- IV. Podklady v legislativě**
- V. Vymezení rizikového chování**
- VI. Kontakty na odborná pracoviště a webové stránky**
- VII. Způsob realizace**
- VIII. Spolupráce s institucemi**
- IX. Doporučená literatura**
- X. Způsob hodnocení**
- XI. Závěr**

I. Úvod

Téma rizikového chování dětí a mládeže je v dnešní době celospolečenským problémem, a proto je nutné, aby se i naše škola podílela na prevenci těchto jevů s důrazem na předcházení výše zmíněných jevů a na řešení zneužívání návykových, omamných, psychotropních látek, nebo látek, které svým vzhledem, chutí a konzistencí návykové látky připomínají. Stejný důraz je kladen na aktivity, které děti a mládež odrazují od závislosti na procesu (tzv. nelátkové závislosti – virtuální hry, gambling apod.).

Prevenci zahajujeme již v prvním ročníku naší školy a pokračujeme v ní po celou dobu školní docházky našich žáků. V letošním školním roce, stejně jak v minulých letech, je situace závislá na mnoha faktorech, jakými jsou: návrat nemoci Covid – 19, vývoj války na Ukrajině /již loňské zdařilé začleňování nových žáků ukrajinské národnosti do školního kolektivu/, ekonomická situace a jiné.

1. Charakteristika školy

a) Velikost a úplnost školy

Základní škola Nádražní, Česká Třebová je úplnou základní školou. Zahrnuje přípravný ročník a 1. až 9. postupný ročník. Zřizovatelem je město Česká Třebová. V současné době školu navštěvuje 357 žáků. Do dvou přípravných tříd chodí dalších 22 žáků.

Výuka probíhá ve dvou třídách paralelně na prvním i druhém stupni podle Školního vzdělávacího programu pro Základní školu. Chod školy zajišťuje 31 pedagogických pracovníků, vychovatelky školní družiny v 5 odděleních, 15 asistentů a asistentek pedagoga, 1 nepedagogický asistent a školní psycholožka.

b) Materiální a technické podmínky

Školu tvoří budova v Nádražní ulici, ve které se vyučují převážně žáci 2. stupně. V prvním patře jsou umístěny kanceláře vedení školy, v přízemí se nachází kanceláře výchovné poradkyně, školního metodika prevence a školní psycholožky. Dále jsou zde umístěny: sportovní hala, taneční sál a jídelna se školní kuchyní.

První stupeň se vyučuje ve druhé budově - v ulici Komenského. Zde je také umístěna školní družina a venkovní sportoviště. Výjimku tvoří 5. A a 5. B, které jsou umístěny v budově Nádražní ulice.

V budově školy je učebna výpočetní techniky s 23 počítači s připojením na internet a dataprojektorem. V budově školy se také nachází učebna jazyků (s interaktivní tabulí) a odborné učebny přírodopisu, zeměpisu a fyziky/chemie (taktéž s interaktivními tabulemi). Stejně vybavení mají i kmenové učebny. K dispozici je i učebna Hv, Vv a velká a malá tělocvična.

Interaktivní tabule byly nainstalovány rovněž v budově na ulici Komenského.

Budova školy v ulici Nádražní umožňuje bezbariérový přístup pro integrované žáky a osoby. Nedílnou součástí je i zabezpečený vstup do budovy školy přes elektronické čipy žáků a zaměstnanců. Pro návštěvy je k dispozici hlasové zařízení intercom.

c) Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor tvoří učitelé 1. a 2. stupně a vychovatelky ve školní družině. Pedagogičtí pracovníci doplňují své znalosti a dovednosti doplňkovým a rozšiřujícím studiem na kurzech, seminářích a dalších akcích dle nabídky. Členové pedagogického sboru, včetně vychovatelek ve školní družině a asistentů pedagoga, se aktivně podílejí na realizaci PPŠ.

V současné době je naše škola zapojena do dlouhodobého projektu Potravinová pomoc dětem ve vážné sociální nouzi v Pardubickém kraji, dále do projektu 3.2.2 Národního plánu obnovy na podporu škol s nadprůměrným zastoupením sociálně znevýhodněných žáků. Dále je naše škola zapojena do Operačního programu Jan Amos Komenský Šablony pro MŠ a ZŠ.

d) Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

Školská rada (šestičlenná) byla zřízena k 1. 1. 2006 a její zástupci z řad rodičů a pedagogů se pravidelně schází a společně řeší záležitosti týkající se naší školy.

Naše škola organizuje dvakrát ročně setkání vedení školy se zástupci jednotlivých tříd z řad rodičů (třídní důvěrníci). Vedení ZŠ takto informuje rodiče o aktuálním dění, problémech a chystaných změnách ve škole. Další aktuální informace poskytuje ZŠ na webových stránkách školy.

Tradicí se již staly vánoční a velikonoční trhy určené pro širokou veřejnost (prezentují se zde práce a výrobky žáků naší školy).

Spolupráce se zřizovatelem se uskutečňuje především s vedoucí odboru školství MěÚ v České Třebové (většinou se jedná o finanční podporu programu nebo spolupráci školy na projektech zřizovatele). Další spolupráce je s odborem sociální péče tamtéž.

Naše škola navázala užší spolupráci s PPP v Ústí nad Orlicí, se kterou spolupracujeme v oblasti psychologického poradenství a diagnostiky výchovných a vzdělávacích problémů žáků a při realizaci preventivních programů, jakož i programů pro třídy.

e) Podpora žákům s SPU (specifická porucha učení) a žáků s inkluzí

Naše škola pokračuje v podpoře a péči o žáky s SPU (získávání nových pomůcek pro rozvoj žáka, konzultační hodiny pro žáka a rodiče, doučování, asistent pedagoga apod.). Jako jedna z možností prevence školní neúspěšnosti je zvolena varianta doučování žáků s SPU, stejně jako u ostatních žáků.

f) Rizikové faktory

Na naší škole je možné identifikovat několik rizikových míst, mezi něž patří zejména zahnuté části chodeb, kde je nutné dbát zvýšeného dozoru, stejně jako na toaletách, v šatnách a chodbě ústící do školní jídelny.

2. Zaměření školy

- všeobecný rozvoj poznávacích, komunikačních, sociálních a praktických (pracovních) dovedností žáků

- plnění hodnotových cílů, formování osobnostních rysů žáka
- integrovat do výuky děti se specifickými výukovými potřebami
- větší otevřenost školy vůči rodičům i veřejnosti (dny otevřených dveří, vánoční trhy apod.)
- zajištění pestré nabídky zájmových útvarů
- zapojovat žáky do soutěží, olympiád apod.
- tělesný rozvoj (sport) žáků
- cizí jazyky (hlavně Aj, Rj a Nj)
- lyžařský kurz a poznávací exkurze (D, Čj, Vv, Př)

II. Cíle PPŠ

Cílem tohoto programu je prevence rizikového chování žáků. Dalším cílem je snaha snížit riziko těchto vlivů, které narušují osobnostní a společenský vývoj mládeže (přičemž hlavní důraz je kladen na hodiny Ov /téma rasismu, lidských práv/, Vz /drogová problematika/, Př /ekologie/ a Tv /rizikové sporty/). Snažíme se vést žáky ke zdravému sebevědomí a sebehodnocení, k dovednostem řešit problémy, k začlenění do kolektivu a vytváření dobrých mezilidských vztahů, k podílení se na týmové práci a tvorbě kvalitního společenského a životního prostředí. Stejný cíl prosazujeme i u členů pedagogického sboru v rámci úzké spolupráce mezi třídními učiteli, metodikem prevence a výchovnou poradkyní. Dalším cílem všech členů sboru je spolupodílení se na přípravě a realizaci netradičních výukových dnů a aktivit, mapování klimatu třídy a poskytování individuální péče potřebným žákům. Tento program se také snaží ovlivnit chování žáků ve smyslu podpory zdravého životního stylu a nabídky volnočasových aktivit.

Zároveň věnujeme zvýšenou pozornost dětem s SPU /viz. I. bod č. 1, písmeno f/

Z časového hlediska je možné cíle dělit na 3 části:

- 1) Dlouhodobé cíle: vést žáky k dodržování stanovených pravidel, zamezovat projevům vulgarity a slovních nadávek, prohlubovat u žáků pocitu vzájemné ohleduplnosti a pomoci ostatním, vytvářet u žáků pozitivní vazby k upevňování společenských hodnot a právního vědomí, postojů proti rasismu a xenofobii, k ochraně vlastního zdraví a k vytváření vlastních postojů, k odmítání OPL a jiných látek
- 2) Střednědobé cíle: průběžné sledování a vyhodnocování různých situací a podmínek v chování žáků, průběžné informování a vzdělávání pedagogického sboru ohledně novinek a trendů v oblasti prevence, prohlubovat spolupráci třídního učitele se školským poradenským pracovištěm a ostatními členy sboru, posilovat práci třídního učitele s třídním kolektivem (předcházení nebo následné řešení různých školních situací s využitím preventivních aktivit a programů pro žáky)
- 3) Krátkodobé cíle: vést žáky k vlastnímu sebehodnocení a vzájemné toleranci, posilovat

pozitivní vztahy ve třídách, vyhledávat možné problémy žáků a nastartovat ve spolupráci s rodiči jejich možné řešení, ukázat žákům, jak najít a poskytnout účinnou pomoc a jak správně komunikovat v krizových situacích, průběžnou diskusí se žáky, jim předávat přehled o nebezpečích a rizikových formách chování a cíleně vkládat různá preventivní témata do výuky

III. Metody a formy prevence

Minimální preventivní program navazuje na platné vzdělávací dokumenty a vzdělávací program Základní škola, ve kterém je zahrnuta oblast zdravého životního stylu (viz Koncepce zdravého životního stylu), prevence zneužívání návykových látek, oblast osobního bezpečí žáka, oblast společenskovední, občanská, právní a etická.

1. Školní forma

- a) Jak již bylo naznačeno v bodě II., cílem tohoto programu je zvýšení odolnosti dětí a mládeže vůči rizikovému chování a jednání. Jedním z faktorů prevence je snížení rizik a vlivů, které narušují zdravý osobnostní a sociální vývoj mládeže (nízká dostupnost návykových látek apod.) a druhým, řekl bych, možná i významnějším, je ovlivňování chování dětí a mládeže ve prospěch zdravého životního stylu a podpora volnočasových aktivit.

Na začátku každého školního roku jsou žáci seznámeni se Školním řádem, který obsahuje nejen práva, ale i povinnosti slušného (občanského) a bezpečného chování a jednání ve škole a na všech školních akcích. Využíváme různých kulturních a výchovných pořadů a programů (dle aktuálních nabídek). Naše škola zároveň vychází z osobní odpovědnosti každého žáka, a proto podporuje všechny demokratické principy chování a jednání, které vedou k žádoucímu a příznivému klimatu ve třídách v celé škole (příkladem je od roku 2009 školní parlament – viz. str. 7.).

Na naší škole jsou proto rozvíjeny aktivity, které různou měrou podporují kolektivní zapojení žáků do kulturních, sportovních a společenských (občanských) aktivit:

- posilování příznivého klimatu třídy je za pomoci třídního učitele vytvářeno pomocí volby třídní samosprávy
- v letošním školním roce třídní učitelé 6. ročníků využijí zkušeností ze spolupráce s PPP Ústí nad Orlicí a v rámci třídnických hodin uspořádají preventivní adaptační program pro nově vzniklé kolektivy 6 ročníků. Také v letošním školním roce se opět prohlubuje spolupráce s OS Lidé mezi světy (Etika ve společnosti), které nám zprostředkuje interaktivní zážitkové programy s besedou na různá preventivní témata (šikana, kyberšikana, závislosti, rizikové chování dětí a mládeže, viz. Příloha č. 2)
- pomoc při řešení jakéhokoli problému nabízí výchovná poradkyně a školní metodik prevence (v době konzultačních hodin nebo po domluvě)
- naše škola by ráda zapojila do řešení různých problémů více třídní důvěrníky (jako tzv. rodičovské mluvčí třídy)
- dalším z řešení bylo vhodné umístění tzv. schránky důvěry
- v letošním školním roce bude metodik prevence opět provádět anonymní

statistická šetření v oblasti znalostí, užívání návykových látek (rizika s nimi spojená) a šetření ohledně bezpečí ve školním prostředí a dalšího rizikového chování.

b) Dosah ovlivnění:

- metody aktivního sociálního učení (práce ve skupině - vedoucí role učitele / cílem je zvyšování odolnosti vůči stresu, naučit se zvládat životní problémy a konflikty)
- metody interaktivních technik, nácviky praktických a sociálně psychologických dovedností, techniky rozvíjení osobnosti (trénink odmítání nabídky drog)
- samostatná práce (Vv – koláže, Čj – slohové práce, D, Z – referáty)
- další metody (např. besedy, diskuse – obhajoba názorů, dramatizace děje, sociální hry dotazníky, dokumentární filmy – zpětná reflexe filmu a dopadu příběhu na žáky, interaktivní programy školy)
- mimo výuku je žákům k dispozici nástěnka výchovné poradkyně s dostupnými údaji o konzultačních hodinách

Tyto metody jsou spojeny s celkovým působením na žáky ve všech vyučovacích hodinách. Zejména však v hodinách OV, Vz, TV, VV. Současně jsou sledovány individuální potřeby žáků, přijímají se pracovní režimy z pohledu zdravotních a bezpečnostních potřeb žáků v souladu s vývojovými, psychologickými a zdravotními možnostmi žáků. Užívají se vhodné formy propagace zdravého životního stylu ve vzdělávání žáků. Průběžně sledujeme situace ve škole, kde dochází k uplatňování různých forem a metod umožňujících včasné zachycení ohrožených dětí.

Ve spolupráci metodika a výchovné poradkyně dochází k evidenci výskytu sociálně-patologických jevů na naší škole. Podle závažnosti jednotlivých případů pomáhají s postupem při řešení těchto případů na základě doporučení Metodických pokynů z MŠMT, přičemž úzce spolupracují s vedením školy, případně s OSPOD.

Naše škola poskytuje prostor pro zájmovou činnost a smysluplné využívání volného času žáků. Probíhá neustálé vzdělávání školního metodika prevence a výchovné poradkyně.

Je zajištěna důsledná kontrola dodržování zákona č.65/2017 Sb., O ochraně před alkoholismem a jinými toxikomániemi.

Je zajištěno důrazné potírání kuřáctví, požívání alkoholu a dalších návykových látek a opatření k jejich nedostupnosti ve škole a školském zařízení.

Dochází k průběžnému sledování konkrétních podmínek a situací ve škole z hlediska rizik výskytu těchto jevů a ke sledování a přehledu jednotlivých osobnostních vlastností žáků vyučujícími. Preventivní strategie ve škole respektuje věk a osobní zvláštnosti žáků, jakož i podmínky školy (věcné, personální a materiállové). K formování volných postojů žáka dochází i na přednáškách a besedách, jež škola organizuje ve spolupráci s jinými institucemi, kdy se řídíme aktuální potřebou vybraných témat (právní poradenství, lidské hodnoty apod.). K upevnování třídních vztahů pořádá naše škola adaptační programy v 6. ročnících, lyžařské kurzy, školní výlety, exkurze a návštěvy divadelních a filmových představení a výstav.

Od školního roku 2009/2010 začal působit na naší škole Školní parlament (stanovy, záznamy z volby poslanců 6. – 9. ročníku, žáků a záznamy z jednání jsou uloženy u R. Hrabala – parlamentní koordinátor).

Škola se také pravidelně účastní různých školních turnajů, závodů apod. V příloze č. 1 je přehled mimoškolních aktivit nabízených naší školou. Dále se zapojuje do projektu Zdravé zuby a do výuky dopravní výchovy v předmětu prvouka. Škola zajistila odběr časopisu Prevence a Třídní učitel.

V letošním školním roce vyhlásí ředitel školy nácvik evakuace žáků budovy ZŠ Nádražní. Termín stanoví ředitel školy a metodik prevence vyhodnotí úspěšnost nácviku. V letošním školním roce opět proběhnou, ve spolupráci metodik prevence a třídními učitelé a ostatní pedagogové, během školního roku projektové hodiny zaměřené na zdravotní tematiku, dopravní tematiku apod.

V rámci plnění nového vzdělávacího plánu (ŠVP) je na naší škole kladen hlavní důraz na praktické provázání následujících kompetencí:

a) kompetence komunikativní:

- podpora přátelských vztahů mezi žáky ve třídách, v různých ročnících se volí samospráva, plánují se třídní výlety a ročníkové exkurze (např. 6. roč. Vidapark Brno, 7. roč. Pevnost poznání Olomouc, 8. ročník Národní muzeum Praha a 9. roč. Národní památník heydrichiády, Literárně historické toulky Litomyšlí a jiné).
- již tradičně se naše škola zapojuje do realizace vánoční a velikonoční výstavy a dílen pro žáky
- návštěva divadelních představení a výstav (v místě – KC Česká Třebová, představení divadla v Pardubicích, tanečních vystoupení – vše dle aktuální nabídky), žáky vedeme ke kulturní úrovni komunikace.

b) kompetence občanské:

- vedením třídní služby a dalších služeb posilujeme plnění žákovských povinností
- na příkladech aktivní účasti žáků a pedagogů na preventivních programech sociálně patologických jevů (spolupráce s PPP /viz. Charakteristika školy písm. d/), Světový den boje proti AIDS, účast žáků na akcích Den proti rakovině a Sluníčkový den, během roku se žáci naší školy účastní prezentace Světového dne zdraví na Starém náměstí v České Třebové
- tradiční soutěže školních vánočních turnajů a účast na dalších atletických závodech a turnajích pomáhá upevňovat žádoucí pozitivní formy chování žáků a hrdost ke škole, do které chodí
- zapojením našich žáků do soutěží a činností v rámci environmentální výchovy (viz Plán environmentálního vzdělávání ve školních dokumentech) vedeme žáky ke třídění odpadů a ochraně životního prostředí (třídní projekty ke Dni Země), návštěvy výstav dle aktuálních nabídek
- v oblasti nabídky vhodných aktivit umožňujeme v posledním týdnu před vánočními prázdninami bruslení na místním zimním stadionu

c) kompetence pracovní:

- tradiční návštěvou propagační výstavy výrobků SOŠ a SOU technických oborů Skalka Česká Třebová, beseda a zhodnocení vlastních možností 9. ročníků na Úřadě práce v Ústí nad Orlicí, interaktivní besedy a programy zaměřené na podporu přírodovědného a technického vzdělávání v Pardubickém kraji, např.: akce typu Představení studijních programů odborných škol, Technohrátky a Zdravohrátky na středních školách Pardubického kraje (letos pouze na základě rozhodnutí jednotlivců spolu se zákonným zástupcem), vedeme žáky k objektivnímu sebehodnocení a posouzení reálných možností při volbě povolání
- naplňováním pracovních postupů a výrobou různých předmětů ve školní dílně rozvíjíme manuální zručnost žáků a zároveň je vedeme k ochraně zdraví a šetření materiálem (výtvarné soutěže, laboratorní úlohy)

d) kompetence sociální a personální:

- pomocí hraní modelových situací (dramatizace soc. rolí v OV) usilujeme o to, aby žáci chápali své role ve společnosti, a střídáním těchto rolí zároveň žákům umožňujeme poznání a pochopení rolí ostatních ve společnosti
- dále využije v letošním roce učitel OV nejen tradiční výrobu pomlázek v 6. ročnících, ale využije skupinové práce žáků při tvorbě koláží (skupinových projektů) 9. ročníků na téma států Evropské unie /zaměřeno proti xenofobii a rasismu/ a koláží (skupinových projektů) žáků 8. ročníku na téma sociálně patologických jevů ve společnosti
- tím, že naše škola je bezbariérová, umožňuje integraci tělesně postižených žáků (výťah – budova Nádražní ulice) či národnostním menšinám, učíme žáky respektovat a tolerovat ostatní a poskytnout jim účinnou pomoc
- tradicí je již předávání štafety 9. ročníků prvním ročníkům (spojeno výrobou medailí „Prvňáka“)
- motivujeme žáky ke spolupráci (laboratorní úlohy v Ch a Fy) a k tvořivé práci pomocí netradičních (interaktivních) metod (brainstorming, podvojný deník, myšlenkové mapy apod.)

Základy minimální všeobecné specifické prevence na 1. a 2. stupni ZŠ se stručnou charakteristikou v jednotlivých třídách a předmětech.

Mezi specifickou primární prevencí patří aktivity, které řadíme přímo do výuky a aktivity, které jsou programově vybírány dle aktuální nabídky /jedná se o programy zaměřené na předcházení rizikového chování/.

1. - 2. tř.: výchova ke zdravému životnímu stylu (témata, vhodně prokládaná tř. učitelem, ve výuce – rodina, lidské tělo, péče o zdraví, správná výživa)

- tř. učitel spoluvytváří příznivé klima ve třídě, včas odhaluje specifické poruchy chování, poukazuje na vhodné využití volného času (zdravé vztahy v kolektivu, upozornění na nebezpečí návykových látek a průběžně během šk. roku – návštěva Městské knihovny, školní dětský karneval, nabídka sportovních a jiných aktivit)

- práce ve školní družině (např. kresba dopravních značek, poznávání hub, hry pro kolektivy)

3. - 5. tř.: výchova ke zdravému životnímu stylu (správná výživa, zdravé vztahy v kolektivu, rozvoj citové oblasti, základů právního vědomí a občanských postojů a základů finanční gramotnosti např. spolupráce 4. ročníku s Českou spořitelnou na projektu Abeceda peněz). Nově naše škola navázala spolupráci se ZŠ A. Jiráka Lanškroun v oblasti dopravní výchovy (zajištění lektora teorie bezpečnosti v dopravě, kol a dětského dopravního hřiště v Lanškrouně).

- tř. učitel sleduje všestranný rozvoj žáka, zvyšuje jeho sebevědomí, učí ho umění sebehodnocení

- s ostatními pedagogy spolupracuje na žákově schopnosti komunikovat, na jeho vztahu k ostatním, dává ponaučení o škodlivosti kouření, požívání alkoholu, návykových látek aj., prezentuje vhodnou náplň volného času

6. – 9. tř.: stručný přehled výchovy ke zdravému životnímu stylu v jednotlivých předmětech navazující na předchozí ročníky

Vz – vztahy v rodině, ke spolužákům, k různorodým kulturám, seznámení se se závislostí na alkoholu, kouření a jiných drogách (referáty a koláže žáků). Dalším cílem je získání základních dovedností, jak čelit negativnímu tlaku okolí /spolužáci, vrstevníci, parta, kdy se na modelových situacích žáci aktivně učí odmítnout návrhy vrstevníků vedoucí k negativní činnosti nebo prožitku/. Letos se naše škola pokusí zajistit opět besedu na téma nemoci příjmu potravy.

OV – obdobně jako ve Vz, zde se žáci navíc učí rozvoji právního vědomí, trestního řádu, mezioborové vztahy k psychologii a sociologii. Běžnou praxí je využití výtvarné výchovy - techniky koláže novinových článků, pro zobrazení sociálně patologických jevů při diskuzích se žáky. Znovu bychom rádi pokračovali ve spolupráci s ČČK v besedě a názorné instruktáži první pomoci /využití asistence vedoucí kroužku Mladých zdravotníků/ (8. ročníky). Pro 6. – 8. ročníky spoluorganizují 9. ročníky Den prevence.

VV – zadávání témat, které mají vztah k momentu drogové problematiky (práce pro soutěže), využívání volného času

TV – hygiena, zdravý tělesný rozvoj, význam sportu v prevenci sociálně patologických jevů

Př – působení drog na organismus, civilizační choroby

Ch – zneužívání léků k výrobě drog, projektové hodiny a laboratorní práce (Den vody, Den vzduchu)

Z - návštěvy cestopisných dokumentů (podpora multikulturního soužití /dle aktuální nabídky/)

Doplňek: V 1. – 5. ročníku a 6. – 9. ročníku probíhá výuka podle Školního vzdělávacího plánu, jehož integrovanou součástí je Minimální preventivní program.

V konkrétních předmětech je tato problematika řešena následovně:

- v Ov a Vz je kladen hlavní důraz na komunikaci se žáky (zvládnání různých technik a vytváření postojů žáka), vymezení a vnímání odlišných společenských rolí a statutů člověka (jejich nácvik a analýza formou dramatizace), analýza textů, kde se odráží sociálně patologické problémy, a hledání jejich řešení, porozumění Základním lidským právům a jejich aktivní přijetí spolu s právními normami ČR a EU, poznání jiných kultur, náboženství a jejich tolerance (využití materiálů z Eurocentra Pardubice k tématu EU, Projekce a beseda s hostem – filmový festival Jeden svět na školách /lidská práva/).
- v chemii a fyzice je dán prostor pro skupinovou práci při řešení laboratorních úloh
- v pracovních činnostech je podporován vztah k práci (vytvořeným lidským hodnotám)
- v hodinách Tv je opět dán prostor pro kolektivní zapojení žáků při míčových hrách
- v zeměpise si připomínáme téma multikultura a rovnocenného vývoje lidských ras
- v Aj probíhají konverzace nad články zaměřujícími se na témata rasismu, šikany apod.
- v Čj využíváme slohových útvarů a literatury
- metodik prevence byl v r. 2014 proškolen v projektu etická výchova na školách, kterou využije ve spolupráci s třídními jednotlivých tříd (zapůjčení výukových materiálů) a v předmětech jako jsou OV a VZ

U nespecifické prevence se zaměřujeme na nepovinnou formu prevence, při které využíváme hlavně volný čas dětí. Do této kategorie patří veškeré volnočasové aktivity, činnosti školní družiny, kroužky apod. /viz. Příloha č.2/

2. Spolupráce s rodiči

Rodičům našich žáků jsou poskytovány informace vedením školy, pedagogickým sborem osobně, telefonicky i zápisem v příloze elektronické ŽK, jakož i elektronickou formou na webových stránkách naší školy (zde naleznou potřebné informace o škole, adresy, telefonní čísla apod.) nebo na nástěnce v 1. patře budovy školy. Je zde i možnost využít přímý kontakt na výchovnou poradkyni a metodika prevence. Další z možností, jak informujeme rodiče žáků, jsou třídní schůzky, informační letáky a besedy s metodikem prevence a výchovnou poradkyní na různá témata rizikového chování dětí a mládeže.

3. Spolupráce se žáky

V každém z našich žáků je pěstován rozvoj osobnostních kvalit žáka a respekt k lidským právům. Snažíme se vést žáky k dodržování školního řádu a podpoře zdravého životního stylu (nabízíme volnočasové aktivity - klub logických her, sportovní gymnastiku apod.).

Provázíme žáky na cestě k přijímání odpovědnosti za své chování (spoluvytváření třídních pravidel chování). Spoluvytváříme zdravé klima ve třídě. Informujeme je o konzultačních hodinách, schránce důvěry a nástěnce výchovné poradkyně a metodika prevence.

4. Formy spolupráce vedení školy a pedagogů, vzdělávání pedagogů

- a) Vedení školy, výchovná poradkyně a metodik prevence úzce spolupracují v oblasti preventivního působení. Veškeré aktuální informace ihned předávají všem učitelům, kteří jsou takto průběžně informováni (nejnovější poznatky, nařízení MŠMT, literatura, postupy a metody práce při výskytu rizikového chování žáků a při projevech sociálně patologických jevů (Způsob: aktuálně nebo při pedagogické poradě).
- b) Při plnění MPP je kladen důraz na práci třídního učitele a spolupráci s výchovnou poradkyní a metodikem prevence. Třídní učitel se pravidelně setkává se svojí třídou. Účastní se různých školních akcí se svojí třídou, kde může diagnostikovat chování žáků během akce (výchovné koncerty, preventivní programy, výlety a exkurze). Sleduje školní docházku žáků, kontroluje včasnost a správnost omluvenek. Sleduje psychický stav žáka /náladovost, agresi, apatii apod./. Sleduje vztahy v kolektivu. Sleduje fyzický stav žáka.
- c) Pedagogický sbor se účastní spolupráce s třídním učitelem, přičemž sleduje fyzický stav žáka, jeho chování a školní docházku. Dále se účastní šetření konfliktů mezi žáky a konfliktu mezi žákem a učitelem, šetří vandalismus a šikanu. Věnuje pozornost žákům s SPU.
Cíleně zařazuje preventivní témata do výuky.

Metodik prevence a výchovná poradkyně, případně ostatní členové pedagogického sboru, sledují a průběžně se účastní odborných seminářů a přednášek se zaměřením na téma sociálně patologických jevů. Zároveň sledují a shromažďují informace o institucích a organizacích působících v oblasti prevence těchto jevů. Metodik prevence se v letošním školním roce pokusí připravit přednášku pro rodiče na téma nebezpečí záškoláctví a internetu.

5. Školní poradenská pracoviště

- a) samostatná poradenská místnost, stanoveny konzultační hodiny výchovného poradce (pondělí v 8:00 – 8:30 hod., středa v 8:00 – 8:30 hod. případná další domluva konzultací dle potřeb) a školního metodika prevence (úterý od 10.00 do 10.30 hod. a čtvrtek od 15.15 do 15.45 hod., případná další domluva konzultací dle potřeb)
- b) schránka důvěry – umístěna v přízemí obou budov školy. Její kontrolu a výběr zajišťuje školní metodik prevence každý den
- c) nástěnky výchovného poradce a metodika prevence

- d) školní (učitelská, žákovská) knihovna
- e) školní asistent – pomáhá předcházet psychopatologickým projevům (záškoláctví apod.) a při přímé pedagogické činnosti vyučujících jako podpora žáků s SPU nebo při předcházení kázeňským deliktům
- f) školní psycholožka – pomáhá řešit a předcházet rizikovému chování žáků (konzultační hodiny: pondělí a úterý od 8. 00 do 16.00 hod., jiné dny dle domluvy)
- g) pedagogický sbor je průběžně informován o opatřeních proti šikaně učitele. V případě výskytu šikany vůči vyučujícím jsou pedagogičtí pracovníci povinni tuto skutečnost oznámit vedení školy nebo metodikovi prevence. Každé jednání žáků vedoucí k šikaně učitele bude projednáno na výchovné komisi žáka za přítomnosti vedení školy, metodika prevence, výchovné poradkyně a zákonných zástupců žáka.
- h) Členové školního poradenského pracoviště (vedení školy, výchovná poradkyně, školní metodik prevence) se schází v pravidelném intervale jednou za týden a v případě nutné potřeby ihned. Na setkáních se plánuje postup školy (pracovníků) v oblastech předcházení a řešení rizikového chování žáků a systémová řešení konkrétních případů.

IV. Podklady v legislativě

Zákony:

- Zákon č.561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním vyšším a jiném vzdělávání, ve znění zákonů č.383/2005 Sb., č.158/2006 Sb., č.179/2006 Sb.,
- Zákon 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek
- Zákon č.167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhlášky:
 - č.27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných
 - č.116/2011 o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů/změna vyhlášky č. 72/2005 Sb.
 - č.197/2016 o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů/změna vyhlášky č. 72/2005 Sb.
 - č.48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů
 - novela č.256/2012 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky
 - č.74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže č. j. 21291/2010-28
 - novela č. 109/2011 Sb., o zájmovém vzdělávání/ změna vyhlášky č. 74/2005 Sb.

Vyhlášky MŠMT:

- Č. j.: 14 423/99-22, Věstník MŠMT sešit 5/1999
Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance

- Č. j.: 14 514/2000-51, Věstník MŠMT sešit 10/2000
Metodický pokyn MŠMT k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže
- Č. j.: 28 275/2000-22, Věstník MŠMT sešit 1/2001
Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení
- Č. j.: 10 194/2002-14, Věstník MŠMT sešit 3/2002
Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví
- Č. j.: 25 884/2003-24, Věstník MŠMT sešit 11/2003
Spolupráce škol a předškolních zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže na dětech a mládeži páchané
- Č. j.: 37 014/2005-25, Věstník MŠMT sešit 2/2006
Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT
- Č. j.: 22 294/2013-1, Metodický pokyn MŠMT k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních
- Č. j.: 21 291/2010-28, Metodické doporučení k prevenci rizikového chování dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních spolu s přílohami pro jednotlivé typy rizikového chování
- Č. j.: 21 149/2016, Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních

V. Vymezení rizikového chování

Mezi rizikové chování je v současnosti zařazeno veškeré problémové chování dětí a mládeže (kriminalita, záškoláctví, šikana aj., zneužití návykových látek, netolismus, rasismus, xenofobie apod.)

V současné době se snažíme stále odhalovat nežádoucí projevy chování našich žáků. Dochází ke spolupráci všech pedagogických i nepedagogických pracovníků školy.

Podstatou našeho Minimálního preventivního programu je:

- a) výchova ke zdravému životnímu stylu (včetně námětů k využití volného času)
- b) rozvoj poznávacích, komunikačních, sociálních a praktických (pracovních) dovedností žáků se zaměřením na dovednosti v řešení konfliktní situace a zároveň odmítání všech druhů sociálně patologického chování

- c) nalézání vyváženého psychosociálního klimatu školy (prohloubení komunikace mezi učitelem a žáky, učitelem a rodiči)
- d) zaměření se na:
- návykové látky, alkoholismus a kouření
 - kriminalitu a delikvenci
 - virtuální drogy (PC hry, TV a video, netolismus)
 - záškoláctví
 - šikanu, vandalismus a jiné formy násilí
 - rasismus, xenofobii, intoleranci a antisemitismus

VI. Kontakty na odborná pracoviště a webové stránky

Pedagogicko – psychologická poradna v Ústí nad Orlicí

www.pppuo.cz

Tel.: 465 521 296, 776 611 695

SVP Mimoza Ústí nad Orlicí (psychologické a speciálně
– poradenské služby)

www.svp-mimoza.cz Tel.:

465 526 969,

737 568 228

SVP ALFA Svitavy (školské poradenské zařízení s preventivní výchovnou péčí)

www.svpalfa.cz

Tel.:

731 712 458

Linka bezpečí

Tel.: 116 111

www.linkabezpeci.cz

Dětské krizové centrum

www.ditekrize.cz

Tel.: 241 484 149

Šikana:

www.minimalizacesikany.cz

www.julesajim.cz /dříve: www.sikana.cz /

Návykové látky:

www.drogy-info.cz

www.sananim.cz

Nebezpečí internetu:

www.poradna.e-bezpeci.cz

www.e-bezpeci.cz

www.bezpecne-online.cz

www.safeinternet.cz

Sebepoškozování:

www.nevypustdusi.cz

Poruchy příjmu potravy:

www.anabell.cz

Problematika HIV a AIDS:

Národní linka

Tel.: 800 144 444

www.prevencehiv.cz

prevence AIDS

www.aids-hiv.cz

Všeobecné odkazy:

www.msmt.cz (stránky ministerstva školství)

www.prevence-info.cz

VII. Způsob realizace

Předmět	Působení ve výuce	Časový harmonogram	Ročník
1. st.			
Č j	Hygienické návyky	Září, říjen	1. - 3.
Prvouka	Dopravní výchova	Září, říjen	2. - 3.
Prvouka	Šikana, krizové situace, vztahy mezi spolužáky	Září, říjen	1. - 3.
Přírodověda	Mezilidské vztahy, chování ve škole	Září	4. - 5.
Přírodověda	Vývoj čl., rovnoprávnost ras	Září	5.
Přírodověda	Vandalismus, šikana, odpovědné chování čl.	Září	5.
PČ	Bezpečnost práce, 1.- pomoc	Září, říjen	1. - 5.
Tv	Úrazy, 1. - pomoc	Září, průběžně ve šk. roce	1. - 5.
Prvouka	Rodina	Listopad	1. - 2.

Prvouka	Mezilidské vztahy	Prosinec	1. - 3.
Přírodověda	Vývoj člověka (ohrožení návykovou látkou, vir HIV)	Únor	5.
Čj	Porovnávání názorů, tolerance	Únor, březen	4. - 5.
Prvouka	Péče o zdraví, návykové látky, výživa, úrazy	Březen, duben	1. - 3.
Přírodověda	Zdravá výživa	Duben	5.
Prvouka	Šikana, krizové situace, IZS	Květen	1. - 3.
Tv	Pravidla fair play - týden sportu	Červen	1. - 5.
Inf.	Bezpečná komunikace na internetu	Průběžně ve šk. roce	5.
Přírodověda	Bezpečnost dopravy	Průběžně ve šk. roce	5.
Tv	Hygiena, relaxační cvičení, pohybová cvičení	Průběžně ve šk. roce	1. - 5.
2. st.			
Aj	Téma domov	Září	6. - 7.
Ch	Nebezpečné látky, 1. - pomoc	Září, říjen	8.
F	Prevence úrazů, 1. - pomoc	Září, říjen	6.7.8.9
Př.	Vznik života	Září	6.
Vz	Dospívání čl.	Září, říjen	8.
Pč	Prevence úrazů, 1. - pomoc	Září	6. - 7.
D	Vývoj čl., rovnoprávnost ras	Září, říjen	6.
D	Náboženská témata ve středověku	Říjen	7.
Př	Vývoj čl., lidské rasy - rovnost práv	Říjen	8.
Ov	Škola, pravidla ve společnosti	Říjen	6.
Ov	Světová integrace, EU, multikulturalita	Říjen	9.
Aj	Rodina, škola	Říjen	6. - 7.
Aj	Pocity, nálady	Říjen	8. - 9.
Čj	Domov	Říjen, listopad	6. - 7.
Inf.	Počítačové pirátství, OSA	Říjen, listopad	6. - 7.
Nj	Zdraví člověka	Říjen, listopad	8.
Z	Lidské rasy - rovnost práv	Říjen, listopad	9.
Vz	Hygiena, zdravý životní styl, rodina, vztahy	Říjen, listopad	7. - 8.

Ov	Osobnost člověka	Říjen - prosinec	8.
Nj	Rodina - vztahy	Listopad	7.
Ov	Světová náboženství, sekty	Listopad	9.
Aj	Stravovací návyky	Listopad	6. - 7.
Aj	Škola, rodina	Prosinec	6. - 7.
Ov	Vztahy mezi lidmi, rodina, manželství	Listopad - květen	6.
D	Holokaust, 2. světová válka	Prosinec, Leden	9.
Ov	Právní vědomí čl.	Leden	9.
Ov	Morálka, práva a povinnosti čl.	Leden	7.
Aj	Stravovací návyky	Leden	8. - 9.
Aj	Sport, volný čas	Únor	6. - 9.
Nj	Lidské tělo - správná výživa	Únor	8.
Ov	Právní odpovědnost čl.	Únor	8.
Ov	Rizikové chování mládeže	Únor	8.
Vz	Výživa	Únor	7. - 8.
Vz	Návykové látky	Březen	7. - 8.
Čj	Literární ohlas na 2. svět. válku, holokaust	Březen	9.
OV	Právní jednání čl., rizika kriminality	Březen	8.
Vz	Šikana, rizikové chování dospívajících, dopravní rizika	Březen, duben, květen	7. - 8.
Nj	Domov - vztahy mezi lidmi	Květen	8.
Př.	Prevence HIV, úrazy	Květen	8.
Ov	Prezentace - rizikové chování čl. (návyk. látky, úrazy, netolismus)	Duben, květen	8.
Ov	Občanský zákoník, zákoník práce	Květen, červen	9.
Ov	Základní lidská práva, IZS	Květen, červen	8.
OV	Protiprávní jednání - OSA, počítačové pirátství	Květen	7.
Tv	Prevence úrazů, správná výživa, prevence návykových látek, doping	Průběžně	6. - 9.
OV	Škola, domov, vztahy mezi lidmi, rodina	Průběžně (září - prosinec)	6.

VIII. Spolupráce s institucemi

Městský úřad Česká Třebová a OSPOD v České Třebové
Dům dětí a mládeže v České Třebové
Kulturní centrum v České Třebové
Policie ČR
Nestátní instituce (Spol. SCIO, CERMAT)
Občanské sdružení Lidé mezi světy (Etika ve společnosti)
Řekni drogám ne (Partnerem je VZP)
Česká asociace metodiků prevence
Český Červený kříž

IX. Doporučená literatura

Nešpor, K.: Alkohol, drogy a vaše děti, Sportpropag, Praha 2003
Nešpor, K.: Týká se to i mne, Sportpropag, Praha 1992
Nešpor, K.: Vaše děti a návykové látky, Portál, Praha 2001
Csémy, L.: Drogy a taneční scéna, SZÚ, Praha 2000
Novák, M.: Společnost, kultura a poruchy příjmu potravy, Cerm 2010
Krch, Fr.: Mentální anorexie, Portál
Krch, Fr.: Bulimie – jak bojovat s přejídáním, Grada, Praha 2003
Kolář, M.: Bolest šikanování, Portál, Praha 2001
Zpravodaj Sdružení přátel J. Foglara – Dětské oběti hracích automatů, č. 25, únor 1997
Nešpor, K.: Hazardní hra jako nemoc, Nakl. A. Krtilové 1994
Nešpor, K.: Jak překonat hazard, Portál 2001

X. Způsob hodnocení

Hodnocení PPŠ bude prováděno průběžně během školního roku na základě informativních záznamů metodika prevence o realizovaných aktivitách v průběhu školního roku.

Z dalších postupů lze uvést dotazníkové šetření, pozorování chování žáků a rozbor efektivity dopadu PPŠ, přičemž veškeré záznamy o dosahu naplnění jsou vedeny u metodika prevence v rámci listinné formy i ve formě systému evidence preventivních aktivit a deníku metodika prevence. Hodnocení dosažené náplně PPŠ bude uvedeno ve Výroční zprávě školy za školní rok 2024/2025.

XI. Závěr

PPŠ je základním a určujícím nástrojem prevence sociálně patologických jevů na naší škole, a proto je pro ni závazný. Jeho cílem je splnění daných předsevzetí a aktivní spolupodílení se pedagogů a žáků na jeho záměrech. Je žádoucí kombinovat působení na jednotlivce i skupiny, podporovat informovanost a používání získaných dovedností ve společnosti.

Škola bude nadále poskytovat žákům nabídky využití volného času (viz. Příloha č. 1).

Pokračovat bude i spolupráce se všemi výše uvedenými institucemi a organizacemi. Úspěšné naplnění bude záviset na novém vývoji situace v souvislosti s návratem nemoci Covid – 19, na vývoji války na Ukrajině /již loňské zdařilé začleňování nových žáků ukrajinské národnosti do školního kolektivu/, na ekonomické situaci a jiných faktorech.

Česká Třebová, 27. 9. 2024

Mgr. R. Hrabal

Příloha č. 1

Přehled volnočasových aktivit nabízených školou a aktivit nabízených ve spolupráci s DDM Česká Třebová

- I. Stupeň: Výtvarná výchova
 - Gymnastika
 - Anglický jazyk
 - Klub deskových her
 - Jogínci

- II. Stupeň: Klub logiky a deskový her
 - Pracovní činnosti – dílny / v rámci rozvoje udržitelnosti projektu
modernizace učeben/

 - Školní knihovna/ v rámci rozvoje udržitelnosti projektu
modernizace učeben/

 - Jazyková učebna / v rámci rozvoje udržitelnosti projektu
modernizace učeben/

Příloha č. 2

Přehled spolupráce s Acet /Etika mezi světy o. s./

Datum realizace	Název programu	Časová dotace	Třída	Lektor
17. 9.	Jsme parta	2 h	2. A	Kadlecová
17. 9.	Jsme parta	2 h	2. B	Kadlecová
26. 9.	Jsme tým	2 h	3. A	Kadlecová
26. 9.	Jsme tým	2 h	3. B	Kadlecová
23. 10.	Kamarádem být, kamaráda mít	2 h	1. A	Kadlecová
23. 10.	Kamarádem být, kamaráda mít	2 h	1. A	Kadlecová
8. 11.	Plavba po on-line moři	2 h	4. A	Suchý
8. 11.	Plavba po on-line moři	2 h	4. B	Suchý
11. 12.	Říkat ano, říkat ne	2 h	5. A	Suchý
11. 12.	Říkat ano, říkat ne	2 h	5. B	Suchý
12. 12.	Bolest jménem šikana	2 h	6. A	Suchý
12. 12.	Bolest jménem šikana	2 h	6. B	Suchý
13. 12.	Kult krásného těla	2 h	7. A	Suchý
13. 12.	Kult krásného těla	2 h	7. B	Suchý
8. 1.	Šikan, škádlení a já	2 h	1. A	Kadlecová
8. 1.	Šikan, škádlení a já	2 h	1. B	Kadlecová
14. 1.	Hrdinství	2 h	9. A	Kadlec
14.1.	Hrdinství	2 h	9. B	Kadlec
15. 1.	Jak se nenechat podvést	2 h	8. A	Kadlec
15. 1.	Nebezpečná láska	2 h	7. A	Kadlec
29. 1.	Naše tělo jako domov	2 h	2. A	Kadlecová
29. 1.	Naše tělo jako domov	2 h	2. B	Kadlecová

18. 2.	Finanční gramotnost	2 h	8. A	Kadlec
18. 2.	Finanční gramotnost	2 h	8. B	Kadlec
19. 2.	Holokaust a předsudky	2 h	9. A	Kadlec
19. 2.	Holokaust a předsudky	2 h	9. B	Kadlec
20. 2.	Skrytá nebezpečí I-netu 2	2 h	7. A	Kadlec
20. 2.	Jak se nenechat podvést	2 h	8. B	Kadlec
12. 3.	Pozor nebezpečí	3 h	3. A	Kadlecová
12. 3.	Pozor nebezpečí	3 h	3. B	Kadlecová
9. 4.	Přátelství a láska	2 h	8. A	Kadlec
9. 4.	Přátelství a láska	2 h	8. B	Kadlec
23. 4.	Aby učení nebylo mučení	2 h	4. A	Suchý
23. 4.	Moje planeta, můj domov	3 h	5. A	Suchý
24. 4.	Aby učení nebylo mučení	2 h	4. B	Suchý
24. 4.	Moje planeta, můj domov	3 h	5. B	Suchý
4. 6.	Skrytá nebezpečí I-netu 1	2 h	6. A	Suchý
4. 6.	Skrytá nebezpečí I-netu 1	2 h	6. B	Suchý